

Medlemskapskriterieutvalgets vurdering

Utvalget har bestått av Birgitte Wegener, Iram Haq, Liv Heløe, Arne Lygre, Arthur Johansen, Birgitte Bratseth (DDR), Petter Rosenlund (styret), Eirik Ildahl (leder).

1. Utvalget ble opprettet etter medlemsmøtet 24. oktober 2015 med følgende mandat:

Gruppen bes vurdere og beskrive

-om det er ønskelig for forbundet å fange opp alle som er aktive dramatikere, men som ikke kvalifisere iht. dagens medlemskrav,

-om forbundet skal aktivt verve medlemmer, eller forutsette at den enkelte er såpass motivert/interessert at de selv søker kontakt,

-hvilke kriterier som skal ligge til grunn for medlemsopptak, særlig om kvalitetskriterier/-vurderinger skal være med,

-eventuelle konsekvenser for vederlagene dersom vi får medlemmer som skriver uten rett til vederlag.

2. Medlemskapskriterieutvalgets vurdering.

Generelt. Norske dramatikeres forbund har som formål å ivareta og fremme norske dramatikeres kunstneriske og økonomiske interesser. For å utføre dette må forbundet ha så mange medlemmer at det oppfattes som representativt og legitimt, og at det i en tilspisset situasjon kan sette makt bak sine krav.

Gruppen anser derfor at det må være et prioritert mål å få alle aktive dramatikere som medlemmer i forbundet.

Gruppen har diskutert om forbundet skal være en aktør i forhold til forfattere som skriver for nye plattformer som dataspill og podcast, og anser at det er gunstig for forbundet å ha slike grupper som medlemmer så sant de kvalifiserer. Spørsmålet er vel heller hva forbundet kan tilby forfattere som arbeider i bransjer hvor forbundet ikke forhandler lønns- eller rammeavtaler.

I en situasjon hvor medier og medieplattformer er i endring mener vi at det er viktig at dramatisk tekst defineres vidt. Forsøksvis vil vi definere en dramatiker som en produsent av tekst som er ment for fremføring, og som kan fremføres av andre enn opphavsmannen.

Medlemskapskriterier. Det er enighet om å at man for å kvalifisere til fullt medlemskap må ha skrevet ett profesjonelt fremført helaftens verk eller tilsvarende.

Gruppen mener at dagens medlemskrav ikke er så strenge at de står i veien for målsetningen om å organisere alle aktive dramatikere. Etter endringen i 2015 er det ikke lenger noe krav om at dramatikeren alene skal ha opphavsrett til sine verk, men det stilles større krav til volum dersom dette ikke er tilfellet. Hvor mye dramatikeren må ha produsert er overlatt til Det Dramatiske Råds vurdering i det enkelte tilfellet.

Gruppen tenker seg at kravet til omfanget av produksjon må kunne kvantifiseres så presist og forutsigbart at behovet for individuell vurdering bortfaller på dette punktet.

Gruppen tenker seg også at en kvalitetsvurdering av verkene bør bortfalle, til fordel for en mer spesifikk definisjon av hva som menes med profesjonalitet. Å fjerne en kunstnerisk kvalitetsvurdering av verkene til kolleger som søker opptak, er gruppens viktigste endringsforslag i forhold til dagens praksis. Dette kravet har vist seg å støte bort potensielle medlemmer, og står slik i veien for behovet om å organisere flest mulig dramatikere i feltet. Samtidig vil en omlegging føre til en enklere opptaksprosedyre for alle involverte.

Når det gjelder profesjonalitetskravet knytter gruppen profesjonalitetsbegrepet til at det gis vederlag for utført arbeid. Vi mener også at en profesjonell oppsetning kan inkludere amatører i noen funksjoner, slik f. eks. tilfellet er med mange spel. For at en oppsetning skal kalles profesjonell vil vi foreslå at minst to av tre funksjoner i tillegg til dramatikeren må betales etter gjeldende fremforhandlede satser: Regi, sentrale skuespillere, fagsjefer teknikk.

Kravene om å betale årlig kontingent og undertegne forvaltningskontrakt med forbundet må naturligvis bestå.

Søknadsprosedyre. Gruppen anser at det er søknadsprosedyren heller enn dagens medlemskapskriterier som gjør at det kan virke komplisert for aktive dramatikere å bli medlem. Derfor foreslår vi at prosedyren for opptak av nye medlemmer forenkles betraktelig.

Gruppen ser for seg en oppdatering av dagens elektroniske søknadsskjema, slik at dramatikeren for å komme videre i skjemaet må skrive inn et akseptert antall oppførte verk, oppføringssted, akseptert lengde, eventuelle medforfattere, andel opphavsrett, opplysninger som bekrefter at kriteriene for profesjonalitet er til stede og antall produserte/uproduserte verker de siste årene. Dermed vil søkeren selv lett se underveis om han/hun kvalifiserer til medlemskap eller hospitantmedlemskap.

Dette vil langt på vei automatisere opptaksprosedyren, men vil ikke fjerne behovet for kvalitetssikring/faktasjekk. Gruppen tar ikke stilling til om kvalitetssikringen kan gjøres administrativt i forbundet eller om man bør opprettholde/videreføre en egen «kontrollkomité»

à la dagens DDR, men et argument for det siste er at det i tvilstilfeller kan kreve en del arbeid å vurdere manus med tanke på om det faller inn under vårt dramatikkbegrep, lengde m.m.

Hospitantmedlemmer. Gruppen ser det som viktig at forbundet også fanger opp personer som har tatt relevant utdanning eller på annen måte er på vei inn i yrket. Vi mener at ordningen kan videreutvikles til et enda bedre instrument. For å kvalifisere mener vi at det ikke skal være nødvendig å ha gjennomført en relevant utdanning, men at det bør være tilstrekkelig å ha blitt tatt opp til et studium. Vi mener også at det må kvalifisere å ha mottatt vederlag for dramatisk tekstproduksjon. Dermed vil kandidaten også kunne kvalifisere til medlemskap ved å motta honorar fra produsent eller skrive støtte fra offentlige tilskuddsgivere som NFI, Kulturrådet, Dramatikkens Hus eller andre. Vi bør forutsette at honorarets størrelse er i samsvar med våre fremforhandlede avtaler, jf. kravet til profesjonalitet.

Det Dramatiske Råd. Gruppen anser at det ligger utenfor dens mandat å ta stilling til om DDR skal bestå, men vil anmode styret om å utrede alternativer dersom DDR får en mindre rolle ved opptak av nye medlemmer. Et tema for utredningen kan være om kvalitetssikringsfunksjonen kan legges inn under stipendkomiteen, og om denne kanskje kan utvikles til en kunnskapsbase på linje med forfatterforeningens litterære råd. Et annet tema kan være om DDR kan få tilleggsoppgaver med å organisere seminarer/faglige sammenkomster. Gruppen noterer seg i alle fall at en dreining av forbundet fra kunstnerlaug til fagforening gjør det viktigere enn før at vi styrker det indre livet i forbundet.

Markedsføring. Som nevnt innledningsvis, anser gruppen at det er søknadsprosedyren heller enn dagens medlemskapskriterier som gjør at det kan virke vanskelig for aktive dramatikere å bli medlem. Dersom forbundet vil organisere alle aktive dramatikere, synes det opplagt at forbundet må gjøre en aktiv innsats for å verve så mange som mulig.

Hvordan en rekrutteringskampanje skal gjennomføres, er en sak for seg, men det kan være et poeng å fokusere på medlemsfordelene og å beholde medlemskontingenten relativt lav. Det kan også være et poeng å understreke at NDF er pålagt å formidle ulike vederlag, og at dramatiske verk uansett må registreres hos NDF for å gi rett til slike vederlag. Medlemskap i forbundet gir ekstra bonusfordeler.

Rekrutteringstiltak er også et mulig arbeidsfelt som kan delegeres dersom komiteene omorganiseres, blant annet ved å gjøre direkte henvendelser hver gang et ikke-medlem har hatt premiere på et verk, eller ved å følge med på opptak på relevante studier. Det har også vært nevnt muligheten for at medlemmer ber om å bli kreditert med forbundstilhørighet ("Manus: N. N. NDF"), slik tradisjonen har vært for bl. a. filmfotografer.

Vederlagsproblematikken. Det er viktig å understreke at retten til vederlag ikke fordrer medlemskap i NDF, men også motsatt: Medlemskap i NDF gir bare rett til vederlag i den utstrekning man har registrert vederlagsberettigede verk. Forbundet vil derfor kunne komme i den situasjonen at forbundet har medlemmer som ikke har rett til vederlag.

Etter gruppens syn byr ikke dette på problemer. En mulig komplikasjon kunne være forholdet til Norsk Forfatter- og Oversetterfond, som fordeler kollektive vederlagsmidler til de ulike forfatterforeningene ut i fra medlemstall, men dette lar seg ifølge administrasjonen enkelt ordne ved at NDF i dette regnskapet bare tar med dramatikere som har opphavsrett.

Oslo, 14/6 2016

Eirik Ildahl